A német birodalmi biztosítás szervezete.

Írta: *Dr. Selymes Károly.*

Az új német munkásbiztosítási törvény megkülömbözteti a biztosító intézeteket és speciális biztosítási hatóságokat. Amazok az egyes biztosítási ágak szerint külömbözőkép vannak szervezve, ezek egységesen az egész biztosításügyre és hierarchikusan tagolva. A betegségbiztosítást a betegpénztárak végzik. Ezek általános községiek, vidéki pénztárak és külön pénztárak (községi külön pénztárak az egyes foglalkozási ágakra vagy nemek szerint stb., vállalat pénztárak, építkező vállalati pénztárak, ipartestületi pénztárak.) A biztosítottak egyes kategóriái (pl. mezőgazdasági cselédek, cselédek stb.) a vidéki pénztárba utalvák. Természetes, hogy ahol községi vagy vidéki pénztár nincs, ott az összes biztosított a meglevő pénztár tagja. A külön pénztárakra szabály, hogy csak annyiban állíthatók és tarthatók fent, amennyiben az általános pénztár fenállása evvel nincs veszélyeztetve. A pénztárakat a községek, illetve azok egyesülése tartozik felállítani, (amennyiben nem tenné, a biztosító főhivatal állítja fel), a külön pénztárakat a főhivatal engedélyezi (illetve az építkezési pénztáraknál elrendelheti a felállítást). Az utóbbiak kivételével ezek legalább annyi kedvezményt tartoznak biztosítani, amennyit a helybeli általános pénztár nyújt. A pénztárak alapszabályát a község illetőleg a községek egyesülése állapítja meg (biztosítási hatósági jóváhagyás alá esik) az alapszabályok módosítása a pénztárak választmányát illeti. A pénztárt az elnökség képviseli, ennek tagjait $^2/_3$ részben a választmány biztosított tagjai, $^1/_3$ részben a munkaadó tagok választják. Az elnököt az elnökség munkaadó és biztosított tagjainak egyező határozata választja, ha ez második ülésen sem jön létre, a biztosító hivatal biz meg valakit annak teendőivel, de munkaadót vagy biztosítottat csak akkor, ha a másik fél nem tiltakozik az ellen. Az elnök a pénztár törvénybe vagy alapszabályokba ütköző határozatát felfüggesztő hatállyal a biztosító hivatal elé terjeszti. A választmány tagjainak $^2/_3$-át a biztosítottak, $^2/_3$-át a munkaadók választják, hatásköre minimumát a törvény állapítja meg. Tagjainak száma legfeljebb 90 lehet. Az ipartestületi pénztárak választmánya és elnökségének felét választják a munkaadók, ha az alapszabályok értelmében a járulékok fele őket terheli (egyébként általán a járulék $^2/_3$-át a biztosítottak viselik.) A pénztárak az orvosokkal szerződhetnek és csak a szerződött orvos díját kötelesek viselni, a gyógyszerészekkel szintén, de ezen megállapodáshoz bármely gyógyszerész csatlakozhatik. A pénztári alkalmazottak felvétele az elnökség munkaadó és biztosított részének egyező határozata alapján történik, a szolgálati szabályzat a válaszmány jóváhagyása alá esik.

A vidéki pénztárak elnökét, elnökségének, választmányainak tagjait a község, illetve a községek egyesülése nevezik ki. A vállalati pénztáraknál az elnök a vállalkozó vagy helyettese és a választmányban, valamint az elnökségben annyi szavazata van, amennyi a munkaadókat megilleti.

Kiemelendő, hogy a törvény számos oly kérdést sorol fel, ahol a munkaadó és biztosított tagok egyező határozata szükséges.

A balesetbiztosítást a szakszövetkezetek végzik, melyek kerületenként állíttatnak fel az iparágak egyes csoportjaira, a csoportosítás kérdésében a Bundesrath határoz. Az alapszabályokat a szakszövetkezet közgyűlése állapítja meg. Az alapszabály állapítja meg a köz-

gyűlés és az elnökség jogkörét, a tagok szavazatszámát. Kimondhatja, hogy a közgyűlés a tagok képviselőiből álljon, a szövetkezetet bizonyos autonómiával biró helyi kerületekre oszthatja. (Természetes, hogy a szakszövetkezetnek csak a vállalkozók a tagjai.) Az alapszabályok a birodalmi biztosítási hivatal jóváhagyása alá esnek s ha a közgyűlés a kívánt módosításokat nem ejtené meg, a hivatal maga foganatosítja azokat. A közgyűlés hatáskörébe tartozik az elnökség megválasztása, az alapszabály módosítása, az évi számadás megvizsgálása. A közgyűlés veszélyességi táblázatot állapit meg első ízben legfeljebb 2, azután legalább 5-5 évre, de a felállítással az elnökséget is megbízhatja, a felállításhoz és módosításhoz a birodalmi hivatal jóváhagyása szükséges és ez állítja fel vagy módosítja, ha a szövetkezet elmulasztaná. Az üzemek beosztandók ezen fokozatokba és pedig a fokozat érvényessége idejére. Ha a szövetkezet szekciókra oszlik, az alapszabály kimondhatja, hogy a kártalanítás $^2/_4$ összegét a szekciók viseljék. Az egyes szövetkezetek megállapodhatnak egymással, hogy a kártalanítási költségeket egészben vagy részben közösen viselik, de éhez a birodalmi hív. jóváhagyása szükséges. A járulékok a biztosítottak fizetése és a veszélyességi fokozat alapján számíttatnak ki, de oly üzemek, melyek állandóan csak 5 biztosítottat foglalkoztatnak, átalánynyal terhelhetők meg.

Az egyes szövetkezeteken belől fiók-intézetek (Zweiganstalt) állíthatók fel, és pedig nem iparszerű építkezéseknél, lovak és közlekedési eszközök nem ipari célra tartásánál az építkezők és tulajdonosok részére. Az építkezési fiók-intézetek a 6 munkanapnál továbbtartó építkezéseknél alkalmazottakat a vállalkozó költségére fix biztosítási díj ellenében biztosítja, a rövidebb idejű építkezéseknél alkalmazottakat pedig a községek terhére. A hátasló szállítási eszközök tulajdonosainak alkalmazottait pedig fix díj ellenében a tulajdonos terhére.

A szakszövetkezetek biztosíthatják a munkaadókat az esetre is, ha a törvény értelmében a baleseti kártalanításért felelősséggel tartoznának, foglalkozhatik sérültek részére munkaközvetítéssel.

A balesetek megelőzésére a szövetkezetek meghatározhatják, hogy a tagoknak mily berendezéseket kell eszközölniök üzemeikben és mily intézkedéseket tenniök és a biztosítottaknak hogyan kell eljárniok. Ez előírások egyes kerületekre, iparágakra és üzemnemekre szólhatnak. Az előírás-tervezet a birodalmi hivatal jóváhagyása alá esik. Az előírások tárgyalására a biztosítottak képviselői meghívandók és azoknak a tagokkal egyenlő számú szavazatuk van. A szakszövetkezet évente a biztosítottak képviselőinek belevonásával tárgyalja a felügyelő hivatalnokai jelentését és az eszközlendő módosításokat. A biztosítottak képviselőit a főhivatal balesetbiztosításköteles ülnökei választják (1. alább.) Az előírás megtartását a szövetkezetek külön felügyelőhivatalnoka útján ellenőrzik, kiknek a biztosításra különleges szabályaik vannak.

A rokkantsági biztosítást és a hozzátartozók biztosítását az u. n. rokkant biztosítási intézetek végzik. Felállításukat az egyes országok kormánya rendeli el az egész állam, vagy községek egyesülése vagy egyes községek területére, mindig a Bundesrath jóváhagyásával, esetleg maga a Bundesrath állítja fel. Tagjai az intézetnek mindazok, akik biztosításkötelesek és az illető ország területén laknak vagy foglakoztatva vannak, ha nincsenek külön intézetekben biztosítva. Az intézet választmánya állapítja meg az alapszabályokat, melyek megállapítják a munkaadók és biztosítottak képviselőinek számát az elnökségben, mely tárgyaknál szükséges e képviselők közreműködése a tanácskozás és határozathozatalnál, a választmány tagjai számát, jogait, kötelességeit, az alapszabálymódosítást, évi számadás felállításának módját stb. Az alapszabály a birodalmi és illetve az országos biztosítóhivatal jóváhagyása alá esik. Az elnökség hivatalnok tagjait a községek egyesülése illetve a legfőbb közigazgatási hatóság nevezi ki. Határozathozatalnál a nem hivatalnok tagoknak többségben kell lenniök. A választmány fele részben munkaadókból, fele részben biztosítottak képviselőiből áll (legalább 10 tagja van). A tagokat a biztosítóhivatal ülnökei, külön a munkaadók és külön a biztosítottak választják. A biztosító intézetek járulékainak fele közös vagyonukat képezi. Közös terhek a rokkantsági nyugdíjak alapösszege és ezek gyermekszám szerinti pótlékai, az aggkori, özvegyi nyugdíjak árvatartás özvegyi és árvavégkielégítés, a járadékkikerekítések, a katonai szolgálati idő és betegség ideje, amennyiben a nyugdíj kiszámításánál tekintetbe jön, illetve az az összeg, a mellyel ennek folytán a járadékot emeli.

A biztosítási hatóságok három fokúak. A biztosítási hivatalok, melyek az alsófokú közigazgatási hatóság mellett állíttatnak fel és elnökük e hatóság vezetője. E mellett egy hivatalnok tagjuk lehet és ezenfelül a munkaadók és biztosítottak közül választott ülnökökből állanak. Ez ülnököket azon betegpénztárak elnökségei választják, melyeknek legalább a hatóság területén 50 tagjuk van (és pedig a munkaadó és biztosított tagok külön-külön választanak.) Az ülnökök felének legalább balesetbiztosításban is érdekeltnek kell lennie. A hivatalnál alakítandó egy vagy több ítélő- és határozó-tanács, mely az elnökből és egy-egy munkaadó és biztosított ülnökből áll (Spruch- és Beschlussausschuss) Előbbi általában a kedvezményjogosultság, stb. kérdéseiben határoz az igényjogosult és a pénztár között, utóbbi igazgatási, ellenőrzési kérdésekben a pénztár belügyeiben, a pénztár és munkaadó közötti kérdésekben.

A főhivatalok magasabb fokú közigazgatási hatóság mellett állíthatók fel, de mint önálló hatóságok is; felállíthatok vállalati pénztárak felett is. Az igazgatón kivül legalább egy tagja van, és ezen felül ülnökökből áll, kiknek felerészét a munkaadók, felerészét a biztosítottak képviseletére választják. A munkaadó ülnökök felerészét a biztosítóhivatal választmányának munka adó tagjai, felerészét a mezőgazdasági szakszövetkezet és a szakszövetkezetek által megbízott szövetkezet vagy azok végrehajtóhatósága választja. A biztosítottak ülnökeit a biztosítóhivatalok biztosított ülnökei. Ezeknél is két tanács van, az az összetételük, mint a biztosító hivataloknál.

A legfőbb hatóság a birodalmi hivatal, a legfőbb ítélkező, felügyelő és határozó hatóság. Állandó és nem állandó tagokból áll. Elnökét a császár nevezi ki a Bundesrath javaslata alapján, az igazgatókat és tanács-elnököt szintén ő, a többi állandó tagot a kancellár. 32 nem állandó tagja van, 8-at a Bundesrath választ, ezek közül 6-nak tagjának kell lenni, 12-12 a munkaadók és biztosíttottak képviseletében választatik A munkaadóképviselők közül 6-ot a biztosító-intézetek választmányainak munkaadó tagjai és pedig 4-et az ipari, 2-t a mezőgazdasági balesetbiztosítás köréből. A többit a szakszövetkezetek elöljárósága és végrehajtó hatósága választja ugyanily arányban. A 12 biztosított képviselőt a főhivatal biztosított ülnökei, 4-et a mezőgazdasági balesetbiztosítás köréből. Az ítélő-tanács elnökből, egy állandó tagból, egy a Bundesrath által vá lasztott nem állandó tagból, egy munkaadóból és eg biztosítottból áll. A nagy tanács elnökből, 2 Bundes rath által választott tagból, 2 állandó tagból, 2 bíróból 2 munkaadóból és 2 biztosítottból áll.

A hivatalok feladata felügyeleten, ellenőrzésen, választások érvényessége, törvény- és alapszabály-értelmezés, járulékkkötelezettség stb. kérdésein kívül főleg panaszok és az igényjogosultság kérdéseiben való határozathozatal.